

Over afval en AFVAL

Tips voor een beter strandbeheer

Het hele jaar door vinden ze de weg naar het strand: wandelaars, zonneklopers, kastelenbouwers, schelpen-verzamelaars, vogelkijkers, joggers, noem maar op.

De kustgemeenten zien die mensen graag komen, en proberen te zorgen voor een schoon strand. Een strand zonder plastic, blikjes, vaten, piepschuim, karton of visnetten. Op zich is dat een uitstekende zaak. Alleen jammer dat voortdurend en intensief reinigen het strand ernstig kan beschadigen.

Gelukkig valt daar iets aan te doen. Ook door u, op een eenvoudige manier. De tips in deze folder helpen u alvast een heel eind op weg.

De kustgemeenten doen hun uiterste best om het strand schoon te houden. Aan de manier waarop en de frequentie waarmee dat gebeurt, valt nog heel wat te sleutelen (DD)

Natuurlijk aanspoelsel

De zee geeft aan het strand niet alleen schelpen, maar ook andere natuurlijke materialen. Een beetje speurneus vindt in de vloedlijn haaienbotten, skeletten van zee-egels en inktvissen, overblijfsels van dode vissen en kreeftachtigen, dode kwallen en wieren...

Een over-vloed-in-lijnen, zeg maar. Dat soort organisch 'afval' hoort van nature bij het strand.

Net zoals humus bij een bos hoort.

Al de rest

Op het strand vindt u ook echt afval. Niet-natuurlijke rommel, afkomstig van de mens: flessen, netten, lampen, schoenen, piepschuim, jerrycans, blikjes, drankkartons, textiel...

Tijdens een recent onderzoek werden gemiddeld 180 stuks zwerfvuil per 500 meter Noordzeestrand gevonden, waarvan de helft plastic. 41 % van die troep is overboord gegooid vanaf schepen of aangevoerd via onze vervuilde rivieren. 17 % is achtergelaten door nonchalante toeristen. Van de rest is de oorsprong niet te achterhalen.

*Coastwatch 2001, www.noordzeemil

Het strand ligt vol verrassende vondsten. Deze haaientang bijvoorbeld (JDM)

Schoonmaken is de boodschap. Maar hoe? Organisch materiaal zoals zeewier of een dode kwal verdwijnt 'vanzelf'. De natuurlijke schoonmaakploeg van vogels, kreeftjes, bacteriën, insecten en de branding maakt er vrij snel komaf mee. Kunstmatig afval daarentegen vergaat niet zomaar. Dat moeten we dus opruimen.

Handmatig reinigen is selectief maar tijdrovend Tot zo'n vijftien jaar geleden gebeurde de schoonmaak met prikker en afvalzak. Bij dat 'handmatig reinigen' kon men perfect het onderscheid maken tussen kunstmatig afval en natuurlijk aanspoelsel. Eigenlijk net zoals we thuis ons afval sorteren. Maar tijdens het toeristisch toezien is handmatig reinigen overal niet haalbaar. Het is immers erg arbeidsintensief en kost veel tijd.

De strandreinigingsmachine ziet geen verschil

De laatste jaren heeft de strandreinigingsmachine haar intrede gedaan. Die werkt snel. Maar ze ziet geen enkel verschil tussen kunstmatig en natuurlijk materiaal. Het resultaat? Containers vol met een mengsel van kunstmatig afval, organisch materiaal en zand.

De toerist laat heel wat rommel achter op het strand. Maar vooral uit zee spoelt veel menselijk afval aan (DD)

TIPS

Wat uw gemeente kan doen

- Toeristen interpreteren het dagelijks reinigen van stranden soms als een vrijgeleide om afval achter te laten. Omgekeerd kan het niet wegnemen van zwerfvuil aansporen tot nonchalance. Een goede communicatie tussen gemeente en toerist kan hierin wonderen doen.
- Voldoende en goed afsluitbare vuilnisbakken zorgen dat wegwaaiend kunstmatig afval tot een minimum wordt herleid.
- Zelfs na hevige storm kan uw gemeente werk sparen. Gewoon door het organisch afval naar de laagwaterlijn te brengen. De natuurlijke schoonmaakploeg zal het afval gratis verwerken!
- Waarom bepaalde stukken strand – bijvoorbeeld ter hoogte van duin- en natuurgebieden – niet enkel handmatig reinigen? De leergierige bezoeker zal er graag komen rondneuzen.
- Handmatig reinigen van stranden opent perspectieven voor tewerkstelling van laaggeschoolden via sociale tewerkstellingsprogramma's.
- In de winter is machinale reiniging van het strand tijd- en geldverspilling. De strandbezoeker zal zich immers niet neervlijen in het zand. Af en toe handmatig reinigen is daarom voldoende. De natuurlijke reinigingsdienst van vogels, bacteriën en andere kleine opruimertjes doet de rest van het werk.

Het organisch materiaal dat op het strand gevonden wordt kan leerrijk zijn voor speurneuzen (MD)

Wat u zelf kan doen

- Verzamel zelf uw afval en neem het mee naar huis.
- Probeer eens oog te hebben voor alles wat u in de vloedlijn vindt. U zal verstandig staan van het aanbod op die 'rommelmarkt'.
- Laat uw stem ook eens horen bij de gemeente. Zo weet ze zich gesteund in haar streven naar een evenwichtiger strandreiniging.

De oplossing:
handmatig als het kan,
machinaal
als het moet

Een nieuw evenwicht tussen handmatig en machinaal reinigen is nodig. Op de meest toeristische stranden moet er tijdens de zomermaanden ruimte zijn voor een snelle mechanische reiniging. Dit strand wordt dan immers vooral gebruikt om te zonnen, te luieren en te spelen. Maar tijdens de winter en op stranden verder weg van de grootste toeristische drukte kan selectieve, handmatige opruiming van kunstmatig afval een betere oplossing bieden.

De reinigingsmachine is geen wondermiddel. Daarom is het zo belangrijk dat we het menselijk afval beperken, in de vuilnisbak gooien of meenemen naar huis (DD)

Een beter evenwicht is gunstig voor het toerisme... Het is begrijpelijk dat de kustgemeenten tijdens het zomerseizoen een smetteloos strand willen aanbieden. Mechanisch reinigen is dan de aangewezen techniek. Maar buiten het toeristenseizoen vinden veel mensen het net leerrijk en leuk om allerlei vondsten te ontdekken. Zelfs in de zomer zijn er stukken strand die bezocht worden door de 'explorerende' toerist, het soort mensen dat helemaal niet op zoek is naar een maagdelijk wit strand. Handmatige opruiming zorgt dat die mensen nog steeds hun gading vinden aan de kust. En er dus met plezier blijven terugkomen. Het hele jaar door.

Een beter evenwicht
is gunstig
voor het toerisme...

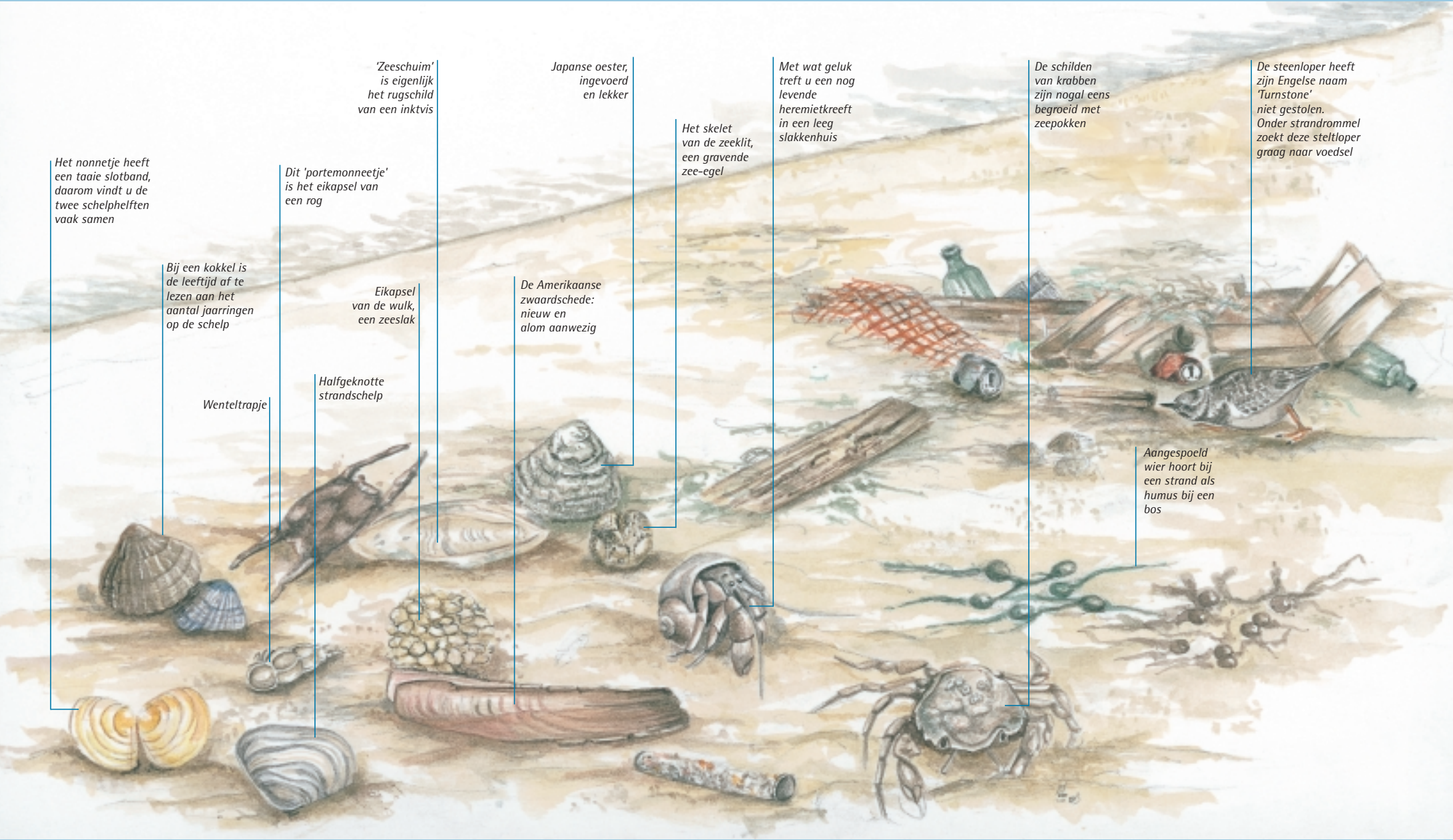

Met olie besmeurde dode vogels worden door wetenschappers verzameld om een beeld te krijgen van de olieverontreiniging (JS)

... én voor de kust zelf De reinigingsmachine wat minder vaak van stal halen, draagt ook bij tot een gezonde kustverdediging. Een strand dat minder vaak geharkt wordt, is minder gevoelig voor erosie door wind en water. Planten zoals zeeraket, stekend loogkruid en zeepstelen kunnen zich zo makkelijker vestigen op het hoogste deel van het strand. Op die manier ontstaat niet alleen een specifiek leefgebied voor typische planten en dieren, maar wordt ook een natuurlijke duinvorming en kustverdediging mogelijk.

Een vloedlijn kan het begin zijn van een heus duin, en zo onrechtstreeks bijdragen tot een betere kustverdediging. Vloedmerk materiaal is immers een voedingsbodem voor de pioniers van de duinvorming (MD)

Ook het milieu zal er goed bij varen Hoe raar het ook moge klinken: een handmatig gereinigde vloedlijn helpt de olieverontreiniging bestrijden. Een belangrijke barometer voor de olie vervuiling op zee is namelijk het aandeel met olie besmeurde dode vogels dat aanspoelt. Om betrouwbare cijfers daarover te verkrijgen, moet ook België voldoende grote en betrouwbare stalen aan vogelkadavers kunnen bijeenrapen. Een studie berekende dat daartoe minimaal 25 km van de 65 km lange Belgische kustlijn van oktober tot maart moet gevrijwaard worden van niet-selectieve mechanische reiniging.

Het strand
is veel meer
dan een grote
zandbak

Op zee klas? Dagje aan zee met de kinderen? Of gewoonweg nieuwsgierig? Ga dan eens op speurtocht langs de vloedlijn. Om interessant knutselmateriaal te vinden bijvoorbeeld. Om te zien hoe meeuwen, kraaien, steenlopers, krabben en kleine kriebelbeestjes hun taak van natuurlijke strandopruimers ter harte nemen. Of om stiltejes toe te kijken terwijl zeldzame vogels zoals de strandleeuwierik en de sneeuwgorz hun ontbijt bijeen sprokkelen. Misschien vindt u zelfs een met olie besmeurde dode vogel. Vies? Jazeker.

Maar zo'n kadaver geeft wetenschappers wel een idee hoe erg het gesteld is met illegale olielozingen door schepen.

Iets interessants gevonden op het strand, maar geen idee wat het is? Surf dan naar de Strandvondstensite en u weet het meteen: <http://users.pandora.be/hugo.ollietz/pages/> Of wilt u onder deskundige leiding vloedmerken doorzoeken dan bent u bij de strandwerkgroep op het juiste adres: <http://www.strandwerkgroep.org>